

**UCHWAŁA NR X/64/2024
RADY MIEJSKIEJ W TUCZNIE**

z dnia 19 grudnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2024.1465 t.j. ze zm.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j.) art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2024.1491 t.j. ze zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U.2021.642):

Rada Miejska w Tucznie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 określony w załączniku nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2. Przyjmuje preliminarz wydatków planowanych z wpływów za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2025 określony w załączniku nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 3. Traci moc uchwała nr LXIII/494/2023 z dnia 28 grudnia 2023r. Rady Miejskiej w Tucznie w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tuczna.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

mgr Izabela Kwiecińska

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr X/64/2024
Rady Miejskiej w Tucznie
z dnia 19 grudnia 2024 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2025**

Spis treści

Wprowadzenie	3
Rozdział I Podstawy prawne i założenia programowe	5
1.1. Podstawy prawne Programu	5
1.2. Uzależnienia- zarys problemu	7
Rozdział II Diagnoza problemów społecznych w gminie w kontekście uzależnień	10
2.1. Diagnoza problemów społecznych gminy Tuczno	10
2.1.1. Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania	10
2.1.2 Palenie papierosów	11
2.1.3 Zażywanie narkotyków i dopalaczy	11
2.1.4 Przemoc w rodzinie	11
2.1.5 Hazard i cyberprzemoc	11
2.2 Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży	11
2.2.1 Substancje psychoaktywne - alkohol	12
2.2.2 Substancje psychoaktywne - papierosy	12
2.2.3 Substancje psychoaktywne - narkotyki i dopalacze	13
2.2.4 Uzależnienie od Internetu i cyberprzemoc	13
2.3. Badania sprzedawców napojów alkoholowych	13
2.4. Działania podejmowane przez gminę w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom	14
Rozdział III Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2025	18
3.1. Adresaci Programu	18
3.2. Cele i zadania	19
3.2.1 Cele strategiczne:	19
3.2.2 Cele operacyjne:	19
3.2.3 Cele szczegółowe i zadania:	20
3.4. Sposób realizacji	26
3.5. Monitoring i ewaluacja	30

Wprowadzenie

Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)¹ uwzględniającego 52 kraje świata, na mieszkańca Unii Europejskiej przypada średnio 11,3 litra czystego alkoholu. Przynajmniej raz w miesiącu upija się 30% dorosłych. W krajach OECD od alkoholu uzależnionych jest 3,7% populacji – ok. 50 mln ludzi.

Jeżeli chodzi o Polskę, to według analiz OECD na jednego Polaka rocznie przypada średnio 11,7 litra czystego alkoholu. To odpowiada mniej więcej 2,4 butelki wina lub 4,5 litra piwa tygodniowo na osobę w wieku 15 lat i więcej. Co najmniej raz w miesiącu upija się 35 proc. dorosłych - oznacza to, że na jedną "okazję" wypijamy ponad 80 proc. butelki wina lub 1,5 litra piwa. W rozróżnieniu na płeć - mężczyźni w naszym kraju spożywają 18,4 litra czystego alkoholu na mieszkańca rocznie, w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Co ciekawe, kobiety o 62 proc. częściej upijają się (w miesiącu), jeśli mają wyższe wykształcenie. Jeżeli zaś chodzi o młodzież, 17 proc. chłopców i 21 proc. dziewcząt w wieku 15 lat co najmniej dwa razy w życiu piło alkohol. Autorzy raportu podkreślają, że dzieci, które nigdy nie były pijane, mają o 42 proc. większe szanse na dobre wyniki w szkole.

Zażywanie substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną zbadano także wiosną 2019 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD). Audytoryjne badania ankietowe zrealizowano na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży. Jak wynika z raportu, napoje alkoholowe są w naszym kraju najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto / szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do

¹ Jak piją Polacy? Jak wypadamy na tle świata? Raport OECD o spożyciu alkoholu, Monika Mikołajska, 20.05.2021r., <https://www.medonet.pl/narodowy-test-zdrowia-polakow/zyj-zdrowiej,picie-alkoholu-jakwypadaja-polacy--nowy-raport-oecd,artykul,90827573.html> (data dostępu: 07.02.2022).

przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych².

Ponadto, jak wynika z najnowszego sondażu przeprowadzonego w czerwcu 2021 roku przez Centrum Badawczo-Rozwojowe BioStat® 22,9% Polaków deklaruje, że ograniczyło lub całkowicie zrezygnowało ze spożywania alkoholu podczas pandemii COVID-19. Równocześnie jednak do picia alkoholu w większych ilościach przyznaje się 10,9% uczestników sondażu. Zmian w zachowaniu dotyczącym picia alkoholu nie zauważyło 48,6% respondentów, natomiast 17,6% nie pije wcale³.

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, ponieważ od maja 2013 (data opublikowania klasyfikacji DSM–V) występuje ono w klasyfikacji zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

Nieformalnie zaś za uzależnienie behawioralne należy uznać szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowanie się w nie. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, fonoholizm, hazard, seksoholizm, pracoholizm siecioholizm oraz zaburzenia odżywiania.

Współczesna wiedza o problematyce uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych nakazuje widzenie w nich zagrożenia o charakterze globalnym, które jednakże manifestuje się głównie na poziomie krajowym i lokalnym i właśnie w strukturach krajowych i regionalnych upatruje się coraz powszechniej skutecznych form reakcji na problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczo na rok 2025, zwany dalej „Programem”, jest

² J. Sierostawski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku*, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2020.

³ https://www.biostat.com.pl/zwyczaje_prozdrowotne_polakow_podczas_covid_19.php (data dostępu: 02.02.2022).

zapisem działań, które w najbliższych czterech latach realizowane będą w ramach zadań własnych Gminy Tuczo w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Program przedstawia zadania własne Gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie, z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków do prowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, ograniczenie dostępności do alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program opracowano zgodnie z założeniami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Wykorzystano również wytyczne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawarte w opracowaniu „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2025 rok”, diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzoną dla Gminy Tuczo w 2022 roku.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Rozdział I

Podstawy prawne i założenia programowe

1.1. Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.). Zgodnie z art.4¹ ust.1 tejże ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych Gminy”.

Ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę Gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 dla Gminy Tuczno opracowano także na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023.1939 t.j. z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2024.1465 t.j. z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2024.1283 t.j. z późn.zm.);
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2024.1673 t.j.);
- 5) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U.2024.1670 t.j.);

- 6) ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U.2024.917 t.j.);
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U.2024.1491 t.j. z późn.zm.),
- 8) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2024.799 t.j. z późn. zm.),
- 9) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U.2021 r. poz. 642 z późn. zm.).

1.2. Uzależnienia- zarys problemu

Uzależnienia towarzyszą człowiekowi od dawna. W dzisiejszym świecie każdy człowiek w mniejszym, lub też w większym stopniu miał styczność z osobami uzależnionymi od alkoholu czy też innego rodzaju substancji psychoaktywnych. Obecnie, jest to niezmiernie istotny problem społeczny, przynoszący niewymierne szkody. Potrzebę przeciwdziałania temu zjawisku oraz pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym podnosi się już od wielu lat.

Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. Bez względu na to, czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów albo seksu, prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. A sama osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej.

Ogólne rozważania odnoszące się do etiologii alkoholizmu i narkomanii ujmowane są w kategoriach:

- makrospołecznych- podłoże stanowią zmiany w życiu społecznym;
- mikrospołecznych- uwarunkowania biologiczne, psychiczne i społeczne poszczególnych jednostek w kontekście uzależnień.

Szkody spowodowane przez alkoholizm czy narkomanię można określić w trzech głównych wymiarach:

- indywidualnym - oddziaływanie negatywne na zdrowie psychiczne i fizyczne osób pijących;
- społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie psychiczne i fizyczne członków rodziny, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, ubóstwo, bezrobocie itp.;

- ekonomicznym - koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, leczenia odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadku wydajności pracy itp.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, natomiast narkomania, to uzależnienie od środków psychoaktywnych takich jak narkotyki, dopalacze. Z uzależnieniami tymi wiążą się zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowią one problem socjalny i przyczyniają się do występowania zjawisk patologii społecznych. Alkoholizm czy narkomania są ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Uzależnienie nie jest jednak jedynym problemem, jakie może spowodować używanie substancji psychoaktywnych. To również szereg problemów psychicznych i fizycznych, społecznych i gospodarczych. Dlatego istotne jest, aby odpowiednio szybko reagować na zjawiska oceniane, jako szkodliwe i niepożądane, a spowodowane używaniem np. alkoholu lub narkotyków.

Choć może się wydawać, że uzależnienie od czynności jest łagodniejsze niż od substancji psychoaktywnych, to jednak każdy typ uzależnienia jest tak samo groźną chorobą. Jednym z wielu działań służących ochronie zdrowia, zmierzającym do zapobiegania problemom związanym z uzależnieniami jeszcze zanim te wystąpią, jest profilaktyka. Aby jednak ta przyniosła pożądane rezultaty, musi być prowadzona przede wszystkim w oparciu o programy i działania o potwierdzonej naukowo skuteczności.

Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią. Profilaktyka uzależnień polega na:

- ✓ eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych,
- ✓ lub ich osłabianiu/kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących.

Czynniki ryzyka to wszystkie elementy (warunki środowiska, sytuacje, cechy i zmienne indywidualne) zwiększające ryzyko wystąpienia zachowań problemowych (stanowiących

zagrożenie dla prawidłowego rozwoju lub funkcjonowania społecznego) i związanych z nimi szkód. Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych⁴. Wiedza na temat czynników ryzyka i czynników chroniących stanowi podstawę do opracowywania (i ewaluacji) skutecznych programów i strategii profilaktycznych.

Samorząd lokalny dysponując największą wiedzą o problemach swoich społeczności, może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze adekwatne do problemów. Konsekwencje i szkody związane z używaniem środków odurzających usytuowane są w społecznościach lokalnych, mają swoją specyfikę wyznaczoną przez środowisko lokalne, lokalne problemy i zasoby, tu mogą być rozpoznane i tu powinny być rozwiązywane. Gmina, na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, stała się podmiotem właściwym do tego, aby zmierzyć się z problemami alkoholowymi występującymi w jej społeczności i podejmować zorganizowane, samodzielne działania dla lepszego radzenia sobie z nimi.

⁴ http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (data dostępu: 07.02.2022).

Rozdział II

Diagnoza problemów społecznych w gminie w kontekście uzależnień

Diagnoza problemów uzależnień i zasobów ich rozwiązywania w gminie Tuczo została przygotowana przy wykorzystaniu informacji i danych statystycznych przekazanych przez jednostki i instytucje samorządowe, działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, a także na podstawie badania ankietowego pn. „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych” przeprowadzonego w 2022 roku w gminie Tuczo wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy, dzieci i młodzież szkolna oraz sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu obejmującego podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzecią, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

2.1. Diagnoza problemów społecznych Gminy Tuczo

Badania miały charakter ulicznej ankiety w obejmowały mieszkańców gminy Tuczo, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięło udział łącznie 79 osób. Badaniem objęto 66 kobiet oraz 13 mężczyzn. Średnia wieku wyniosła 41 lat.

2.1.1. Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania

18% respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol kilka razy w roku (43%) oraz kilka razy w miesiącu (19%). 13% mieszkańców pije alkohol raz w tygodniu, a 6% kilka razy w tygodniu. 1% mieszkańców przyznaje się do codziennego spożywania alkoholu. Badani łącznie deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu (44%). 25% badanych przyznało, że nie piją.

W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Tuczo odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka. Mieszkańcy gminy piją regularnie, ale jednorazowo spożywają stosunkowo małe ilości alkoholu. 61% mieszkańców gminy Tuczo uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol.

2.1.2 Palenie papierosów

Wśród dorosłej społeczności mieszkańców gminy Tuczo 19% badanych odpowiedziało, że nigdy dotąd nie paliło papierosów. Okazyjnie robi to 9% mieszkańców Gminy.

2.1.3 Zazywanie narkotyków i dopalaczy

Łącznie 54% respondentów zna co najmniej jedną osobę zazywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. 46% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające.

2.1.4 Przemoc w rodzinie

Wyniki badań wskazują, że 22% respondentów zna osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie, 32% podejrzewa, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają tego problemu.

2.1.5 Hazard i cyberprzemoc

Zjawisko uzależnienia od hazardu i Internetu jest dość rzadkie. Badania wykazały, że cyberprzemoc nie stanowi dla lokalnej społeczności problemu.

2.2 Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostaną udzielone odpowiedzi.

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 ze Szkoły Podstawowej w Tuczo. Łącznie było to 130 uczniów.

Szkoły podstawowe 4 – 6	40
Szkoły podstawowe 7 – 8	36
ŁĄCZNIE	76

2.2.1 Substancje psychoaktywne - alkohol

Wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek młodych osób eksperymentujących z alkoholem, papierosami oraz substancjami psychoaktywnymi.

Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Tuczo jest na podniesionym poziomie ryzyka. Jak wynika z przeprowadzonych badań inicjację alkoholową ma za sobą aż 30% badanych uczniów klas 4-6 oraz aż 53% uczniów klas 7-8. Wraz z wiekiem rośnie odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową. Wśród przyczyn sięgania po napoje alkoholowe dzieci i młodzież często wskazują na chęć zaimponowania innym, lepszą zabawę po jego spożyciu oraz aby zapomnieć o kłopotach. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

2.2.2 Substancje psychoaktywne - papierosy

Badania wykazały, że pewien odsetek badanych młodych mieszkańców Gminy Tuczo palił lub nadal pali wyroby papierosowe. Inicjację nikotynową ma za sobą 17% badanych uczniów klas 4-6, z czego 2% pali papierosy regularnie, 13% spróbowało papierosa tylko raz, a 3% pali papierosy od czasu do czasu. Z kolei w klasach 7-8 inicjację nikotynową ma za sobą 19% badanych uczniów, z czego 7% pali papierosy regularnie, 6% spróbowało papierosa tylko raz, a 6% pali papierosy od czasu do czasu. Niepokojące są również ilości wypalanych papierosów przez starszych uczniów - 14% przyznało, że pali więcej niż 20 papierosów dziennie, co może świadczyć o ich uzależnieniu od nikotyny. Tyle samo starszych uczniów (14%) pali od 11 do 20 papierosów oraz od 6 do 10 papierosów dziennie. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez młodszych uczniów była chęć spróbowania czegoś nowego, namowa znajomych lub jeszcze inne powody (wszystkie z wymienionych po 29%). Wśród starszych uczniów najczęściej pojawiały się inne powody (43%) czy namowa znajomych (29%). Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.

2.2.3 Substancje psychoaktywne - narkotyki i dopalacze

Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków. Aż 10% uczniów klas 4-6 oraz 33% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Ponadto, 10% uczniów z klas 4-6 i 6% z klas 7-8 przyznało, że mają już za sobą inicjację narkotykową. Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby łatwe/trudne (SP 4-6 – 68%; SP 7-8 – 56%). Jednakże, 25% uczniów klas 7-8 twierdzi, że byłoby to łatwe, a 28% uczniów klas 4-6 i 19% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że byłoby to trudne. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy. Należy zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.

2.2.4 Uzależnienie od Internetu i cyberprzemoc

Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera czy telefonu komórkowego. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 6 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

2.3. Badania sprzedawców napojów alkoholowych

Ankieta wykazała, że próby zakupu napojów alkoholowych przez osoby niepełnoletnie na terenie Gminy Tuczo zdarzają się w większości punktów rzadko.

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży na terenie Tuczo w większości punktów jego sprzedaży nie jest częstym zjawiskiem. Większość sprzedawców odpowiedziała ponadto, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie doszło do nieprzyjemnych zjawisk związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż większość sprzedawców odpowiedzialnie podchodzi do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim, a zdecydowana większość poważnie traktuje ten zakaz. W przypadku wątpliwości, co do wieku, 64% badanych twierdzi, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, 18% robi to często, a 18% rzadko. Mimo wszystko, w zestawieniu tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach na terenie Gminy Tuczo zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach. Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją.

Większość mieszkańców uważa, że w ich okolicy znajduje się odpowiednia ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Jednocześnie, wszyscy badani sprzedawcy ocenili funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu, jako raczej i bardzo dobrą.

2.4. Działania podejmowane przez gminę w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom

Gmina w styczniu 2020 r. powołała do działania Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022, który obecnie obowiązuje oraz powoła na lata 2023-2025. Głównym celem programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele operacyjne programu to:

1. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny.
3. Wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
4. Wsparcie kadry zajmującej się pomocą na rzecz rodziny.
5. Wsparcie w opiece nad dziećmi i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia.

Jeśli chodzi o korzystanie z pomocy społecznej w ostatnich latach, to trzeba zaznaczyć, że spada liczba osób korzystających z tego typu form wsparcia. Jest to spowodowane polepszeniem się rynku pracy, a także poprawą sytuacji materialno-bytowej rodzin chociażby dzięki uzyskanemu wsparciu z Programu 500+. Wśród liczby osób ubiegających się o wsparcie najliczniejszą grupę stanowią osoby bezrobotne, niepełnosprawne oraz te z długotrwałą chorobą. Jednocześnie zwiększają się nakłady finansowe na zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2025 został opracowany w oparciu o Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2024 roku, doświadczenia zawodowe Komisji, jak i znajomość problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i przeciwdziałaniem przemocy domowej, które występują w naszej lokalnej społeczności. Program został tak przygotowany, aby jego działania były nakierowane na leczenie odwykowe, pomoc rodzinom doświadczającym przemocy domowej, ale również na profilaktykę, która jest najważniejszym elementem pracy związanej z przeciwdziałaniem uzależnieniom. Do zadań tych zgodnie z art. 4¹ ustawy należy w szczególności:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

- prowadzenie punktu konsultacyjnego Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na terenie Szkoły Podstawowej w Tucznie oraz Szkoły Podstawowej w Marcinkowicach w zakresie profilaktyki adresowanych do dzieci i młodzieży,
- współdziałanie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Zadania Programu realizowane będą poprzez działalność następujących podmiotów:

- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucznie,
- poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego w Tucznie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucznie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tucznie,
- Policja,
- szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze,
- kuratorzy sądowi i rodzinni,
- ośrodki zdrowia oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- partnerzy zewnętrzni, w tym organizacje pozarządowe i biznesowe, indywidualne.

W Gminie Tucznio w 2024 roku zrealizowano następujące działania:

- a) Raz w miesiącu w Szkole Podstawowej w Tucznie prowadzone są zajęcia przez terapeutę uzależnień. Z bezpłatnego poradnictwa terapeuty mogą skorzystać osoby oraz rodziny zainteresowane rozwiązaniem swoich problemów z uzależnieniami. Dyżurujący terapeuta udziela poradnictwa i indywidualnych konsultacji terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz osób współuzależnionych, przeprowadza konsultacje dla rodzin osób uzależnionych. Pomoc terapeutyczna w tym zakresie jest świadczona przez instruktora terapii uzależnień,
- b) W Szkole Podstawowej w Tucznie prowadzone są zajęcia profilaktyczne oraz punkt konsultacyjny Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (pedagog i psycholog),
- c) Gmina Tucznio współpracuje z Poradnią Zdrowia Psychicznego w Wałczu.

W ramach Programu działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której członkowie w 2024 r. odbyli 8 posiedzeń. Omawiano na nich następujące sprawy:

- uzależnień i współuzależnień,

- wniosków o leczenie odwykowe od alkoholu,
- opiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- ofert programowych, które dotyczyły profilaktyki alkoholowej dla dzieci i młodzieży,
- ofert szkoleniowych,
- planowania budżetu Komisji,
- projektowania Gminnego Programu.

Do Komisji wpłynęło 30 wniosków, o objęcie postępowaniem osób nadużywających alkoholu. Wnioski złożyły: najbliższa rodzina osób nadużywających alkoholu – 1, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucznie – 2, Komenda Powiatowa Policji w Tucznie – 22, Zespół Interdyscyplinarny – 4 oraz Sąd Rejonowy w Wałczu – 1.

Członkowie Komisji prowadzący rozmowy z osobami uzależnionymi motywowali ich do podjęcia leczenia odwykowego. Wobec osób, które nie przybyły na żadne z wezwań i nie zadeklarowały chociażby podjęcia próby leczenia, a ich zachowanie miało destrukcyjny wpływ na ich rodzinę, Gminna Komisja może złożyć wniosek do Sądu Rejonowego w Wałczu Wydział Rodzinny i Nieletnich w sprawie wszczęcia postępowania o zastosowanie przymusowego obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja w tym wypadku ponosi koszty opinii biegłych psychologa i psychiatry dotyczących orzeczenia o stopniu uzależnienia od alkoholu. Nie ma możliwości prawnych ani organizacyjnych, aby zatrzymać w placówce leczniczej pacjenta, który nie chce podjąć leczenia. Bardzo wiele zależy od postawy osób najbliższych, podejmowanych przez nich działań, które w przypadku choroby alkoholowej są specyficzne i odbiegają często od ogólnie przyjętych norm pomocy.

Rozdział III

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczo na rok 2025

Na podstawie przedstawionej diagnozy problemów uzależnień oraz diagnozy uzależnień behawioralnych w Gminie Tuczo oraz zasobów umożliwiających przeciwdziałanie występowaniu zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków stworzono Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczo na rok 2025.

Program określa cel główny, cele strategiczne, operacyjne i szczegółowe, wyznacza kierunki działań, realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Cele i działania odpowiadają na potrzeby mieszkańców Gminy w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień i podlegać będą monitoringowi i ewaluacji. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

3.1. Adresaci Programu

Beneficjentami Programu są mieszkańcy Gminy Tuczo. Działania Programu będą w szczególności prowadzone na rzecz:

- dzieci i młodzieży, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno – psychologicznej, a także ich rodziców,
- rodzin z problemem alkoholowym,
- osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych,
- kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu, poprzez kampanie społeczne z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- osób zajmujących się zapobieganiem występowaniu problemów alkoholowych i pomocą osobom i rodzinom z problemem alkoholowym, m.in. pedagogów, psychologów, kuratorów zawodowych, pracowników socjalnych, terapeutów,

policjantów, pracowników placówek opiekuńczo– wychowawczych, nauczycieli,

- instytucji, grup wsparcia, stowarzyszeń abstynenckich i organizacji pozarządowych, działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

3.2. Cele i zadania

Głównym celem wyznaczonym w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Tuczo na lata 2022-2025 jest:

Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków, a także uzależnień behawioralnych poprzez prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych.

3.2.1 Cele strategiczne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych przypadków uzależnienia na terenie Gminy;
2. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów;
3. Zmniejszenie ilości zaburzeń w funkcjonowaniu życia rodzinnego (wypadki przemocy, agresji wobec członków rodziny, zaniedbywanie dzieci);
4. Zmniejszenie przypadków naruszenia prawa i porządku publicznego w stanie nietrzeźwości;
5. Zmniejszenie rozmiarów naruszenia prawa na rynku alkoholowym.

3.2.2 Cele operacyjne:

1. Ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych;
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców oraz instytucji w sytuacjach związanych z alkoholem;
3. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży;

4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie);
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień.

3.2.3 Cele szczegółowe i zadania:

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniem, w tym behawioralnym.

ZADANIA:

1. Prowadzenie działalności interwencyjno-edukacyjno-motywującej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:
 - prowadzenie rozmów motywacyjno informacyjnych z osobami uzależnionymi oraz członkami ich rodzin,
 - kierowanie na badania do biegłych i pokrywania kosztów sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia,
 - sporządzanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w przedmiocie leczenia odwykowego.
 - Współpraca ze służbami prewencyjnymi policji oraz psychologiem zmierzająca do zapewnienia osobom uzależnionym od alkoholu leczenia i terapii.
2. Wspieranie i rozpowszechnianie informacji o działalności grup samopomocowych, np. AA lub Al-Anon.
3. Rozpowszechnianie informacji o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie edukacji w zakresie szkodliwości alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.
4. Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu i wspieranie zatrudnienia socjalnego.
5. Współdziałanie w finansowaniu działań prowadzonych przez placówki odwykowe i inne podmioty, z pomocy których korzystają mieszkańcy gminy Tuczo.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

2. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Komisariat Policji,
4. grupy samopomocowe,
5. placówki odwykowe,
6. terapeuci i inni specjaliści ds. uzależnień.

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz prawnej dla rodzin osób uzależnionych, w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

ZADANIA:

1. Podejmowanie interwencji prawno – administracyjnych wobec rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie oraz objętych procedurą „Niebieskiej Karty”,
2. Inicjowanie i oferowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pomocy w zakresie przemocy w rodzinie, a w szczególności poprzez zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy psychologicznej, medycznej, prawnej i socjalnej dla członków rodzin z problemem uzależnień i ofiar przemocy.
3. Wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej skierowanej do rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemocy.
4. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem uzależnień i przemocy,
5. Prowadzenie działalności informacyjnej wśród mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc w rodzinie.
6. Cykliczne badanie i systematyczne kontrolowanie problematyki uzależnień na terenie gminy.

Realizatorzy:

1. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
4. Komisariat Policji,

5. terapeuci i inni specjaliści ds. uzależnień.

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Finansowanie i wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień (w tym behawioralnych) i przeciwdziałania przemocy realizowanych w szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych w formie zajęć informacyjno- edukacyjnych dla całej społeczności (uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej), w tym m.in. programów rekomendowanych, pogadanek, prelekcji, warsztatów, spektakli oraz innych wydarzeń o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym.
2. Zapewnienie literatury fachowej pomocnej przy realizacji zadań związanych z problematyką uzależnień.
3. Przeprowadzanie rozmów pedagoga szkolnego, psychologa i funkcjonariuszy policji z rodzicami w trakcie wywiadówek szkolnych mających na celu rozwijanie umiejętności porozumiewania się z dziećmi na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi (m.in. sieciholizm, fonoholizm, hazard i inne).
4. Organizacja konkursów plastycznych i literackich dotyczących tematyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych (sieciholizm, fonoholizm, hazard i inne) w szkołach podstawowych na terenie gminy.
5. Finansowanie i organizowanie szkoleń, warsztatów, kursów specjalistycznych, spotkań edukacyjnych i innych form podnoszenia kwalifikacji dla pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi i stosującymi przemoc oraz z członkami ich rodzin, w tym z dziećmi i młodzieżą.
6. Finansowanie szkolenia nauczycieli i rad pedagogicznych dotyczących profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży (w tym uzależnień behawioralnych) oraz przemocy.
7. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia oraz wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież poprzez: rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych i świetlicach socjoterapeutycznych (w tym

- dożywianie dzieci), realizację programów zajęć świetlicowo-edukacyjnych, rozwój oferty zajęć sportowych, wspieranie i realizację imprez sportowo-rekreacyjnych pod hasłem „Stop Nałogom” oraz doposażenie i poprawę funkcjonowania bazy sportowo-rekreacyjnej.
8. Prowadzenie i finansowanie w społeczności lokalnej działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych) i przemocy w rodzinie, dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz wspieranie działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia poprzez organizację m.in. akcji profilaktyczno-edukacyjnych, konkursów, festynów rodzinnych, koncertów, spektakli profilaktycznych, kampanii edukacyjnej w lokalnych mediach/prasie i innych.
 9. Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i profilaktycznych, w tym ulotek, broszur, plakatów, czasopism, nagród i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym w społeczności lokalnej.
 10. Współdziałanie w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach edukacyjnych związanych z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie.

Realizatorzy:

1. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Komisariat Policji,
3. szkoły i placówki oświatowe,
4. instytucje kultury,
5. kluby sportowe,
6. organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące działania w zakresie uzależnień.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

ZADANIA:

1. Aktywna współpraca z Policją, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz innymi instytucjami prowadzącymi działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

2. Wspieranie organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działalność na rzecz społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Wspieranie działalności ruchów samopomocowych działających na terenie gminy.
4. Zabezpieczenie organizacyjno - finansowe warunków działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń i wypracowania wspólnych kierunków działań w obszarze uzależnień.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Komisariat Policji,
4. organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące działania w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych oraz przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.

ZADANIA:

1. Opiniowanie przez Komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
2. Prowadzenie konsekwentnej polityki w zakresie utrzymania porządku publicznego w miejscach, gdzie sprzedawany i podawany jest alkohol poprzez:
 - Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz aktów prawa miejscowego,
 - Podejmowanie interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi oraz związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych, w tym występowanie przed sądem w roli oskarżyciela publicznego.
3. Prowadzenie działań edukacyjnych, skierowanych do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Komisariat Policji.

3.3. Zasady finansowania programu oraz wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Komisja pracuje na posiedzeniach, które są zwoływane w miarę potrzeb, w związku z obowiązkiem terminowej realizacji nałożonych na nią zadań.
2. Posiedzenia Komisji są zamknięte lub otwarte. Mogą brać w nich udział osoby zaproszone przez przewodniczącego.
3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucznie finansowana jest ze środków przeznaczonych na realizację Programu.
4. Za udział w posiedzeniu członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 13% a sekretarzowi komisji (prowadzenie biura komisji) w wysokości 20 % aktualnie obowiązującego minimalnego wynagrodzenia.
5. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, 5, 6 przysługuje za każde posiedzenie komisji, w którym przewodniczący, sekretarz i członkowie komisji biorą udział, za przeprowadzenie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych oraz realizację zadań zawartych w Gminnym Programie oraz wypłacane jest niezwłocznie po odbyciu posiedzenia.
6. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis złożony na listach obecności z posiedzenia komisji.
7. Każda nieobecność na posiedzeniu Komisji skutkuje brakiem wynagrodzenia.
8. Członkom Komisji nie będącym pracownikami urzędu przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdem na szkolenia, warsztaty, sympozja i konferencje, związane z profilaktyką uzależnień, na podstawie pisemnego oświadczenia potwierdzającego faktycznie poniesione koszty wyjazdu (podstawą do zwrotu kosztów podróży są bilety lub rachunek za odbyte szkolenie lub nocleg)
9. Członkom komisji będącym pracownikami urzędu przysługuje zwrot kosztów podróży na podstawie delegacji służbowej w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.
10. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach przysługuje na podstawie listy obecności.

3.4. Sposób realizacji

Koordynatorem Programu jest Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie Tuczo.

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 182 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

3.5. Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2024 podlega monitoringowi.

Monitoring polegać będzie na corocznym, systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności.

W celu rzeczywistej oceny stopnia realizacji Programu przeprowadzona zostanie ewaluacja. Jej zadaniem jest ocena czy działania założone w Programie przynoszą zamierzone efekty. Ewaluacja prowadzona będzie w oparciu o posiadane sprawozdania merytoryczne i finansowe, dotyczące realizacji zadań dofinansowanych z budżetu Gminy, a także dane statystyczne, wskaźniki oraz trendy wieloletnie.

Działania w ramach monitoringu i ewaluacji dostarczą również informacji dotyczących ewentualnych potrzeb związanych z wprowadzeniem modyfikacji najważniejszych kierunków działań celem maksymalizacji zamierzonych efektów realizacji Programu.

**Preliminarz
wydatków planowanych z wpływów za zezwolenia
na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2025**

1. DOCHODY

Planowane wpływy z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2025	105250,00 zł
--	--------------

2. WYDATKI

1.	Prowadzenie zajęć psychoterapeutycznych realizowanych w systemie psychoterapii indywidualnej i grupowej w punkcie konsultacyjnym w Tucznie.	14400,00 zł
2.	Wspieranie placówek oświatowych poprzez wprowadzenie programów edukacyjnych dotyczących problemów uzależnień prowadzenie programów profilaktycznych, realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych, podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowawców. Organizowanie form spędzania wolnego czasu dla dzieci z realizacją programów profilaktycznych, zakup nagród w ramach działań profilaktycznych oraz inne wydatki.	7291,00 zł
3.	Dalsze finansowanie punktu konsultacyjnego Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej Szkoły Podstawowej w Tucznie (2 pracowników, tj. pedagog i psycholog w zależności od potrzeb), oraz Szkole Podstawowej w Marcinkowicach (pedagog).	8700,00 zł
4.	Szkolenia i posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z kosztami badań i opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz opłaty za skierowanie wniosku o zastosowanie poddania się leczeniu odwykowemu.	26000,00 zł
5.	Dofinansowanie placówki wsparcia dziennego.	20 000,00 zł
6.	Dotacja Punktu Konsultacyjnego i Interwencji Kryzysowej w Wałczu na podstawie porozumienia.	2 500,00 zł
7.	Realizacja programów profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem narkomanii	5359,00 zł
8.	Punkt Pomocy Kryzysowej dla osób dotkniętych przemocą oraz alkoholizmem	21 000,00 zł
9.	RAZEM:	105250,00 zł

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR X/64/2024
RADY MIEJSKIEJ W TUCZNI
z dnia 19 grudnia 2024

**w sprawie przyjęcia Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 w Gminie Tuczo jest uchwalony na podstawie art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j. ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023.1939 t.j. ze zm.). Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii oraz innych nałogów.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Tuczo z lat poprzednich. Określa on lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz innymi nałogami i związanym z nimi zjawiskiem przemocy. Program jest adresowany do całej społeczności Gminy Tuczo, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i psychotropowych, osób uzależnieniami behawioralnymi, do osób z grup ryzyka a także do dzieci i młodzieży. Na realizację zadań są przeznaczone środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025, został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Tuczo.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tuczo jest zasadne.